

Introducziun en la professiun per persunas d'instrucziun dal chantun Grischun

Publitgà da l'Uffizi per la scola populara ed il sport dal Grischun

Charas principiantas e chars principiants

Il cumenzament en la professiun sco persuna d'instrucziun munta ina sfida particulara. Il mintgadi da scola fa grondas pretensiuns e gia en l'emprim onn da scola stuais Vus garantir ina furmaziun ed in svilup optimal per las scolaras ed ils scolars confidads.

Cun il cumenzament en la professiun da scolast stais Vus per uschè da dir professionalmain e personalmain en ina situaziun da midada en Vossa vita. Uschè ditg che Vus instruis na vegnis Vus betg ad emblidar, co ch'igl è stà da cumenzar. Cura che Vus essas As annunziads per la piazza, essas Vus probablmain sa dumandads: «Poss jau concepir mia instrucziun uschia sco imaginà? Sun jau propi competent en la materia? Vegnan las collegas ed ils collegas a m'acceptar? Tge fatsch jau, sche...?» Talas dumondas persequiteschan singuls principiants fin en lur siemis. Auters siglian simpelmain en l'aua freida e fan in pass suenter l'auter.

Nus vulain sustegnair Vus tuts al cumenzament da Vossa professiun tenor Voss basegn. Jau ma giavisch che Vus possias profitar da nossa offerta che vegn utilisada en las scolas cun success dapi il 2013. Jau sun persuadì, ch'igl è impurtant per il svilup da nossa scola populara grischuna, che Vus vegnis da trair a niz cumplainmain Voss potenzial davent dal cumenzament e che Vus restais fidaivel a la scola sco persuna d'instrucziun cun entusiassem uschè ditg sco pussaivel.

Uschia jau As giavisch experientschas enritgintas e bun success en la lavur cun Vossas scolaras e Voss scolars.

Dr. Jon Domenic Parolini, cusseglier guvernativ

Informaziuns generalas

Per tgi? Las offertas sa drizzan a principiants en l'emprim onn d'uffizi, personas che cumenzan puspè ad instruir sunter ina interrupziun professiunala d'almain tschintg onns e personas d'instrucziun senza scolaziun correspundenta dal stgalim en lur emprim onn da scola (p.ex. persuna d'instrucziun dal stgalim primar che instruescha il stgalim secundar). Las offertas èn gratuitas per ils participants.

Per tge? Ils principiants vegnan qualifitgads da dumagnar bain las pretensiuns professiunalas specificas e personalas da la fasa dal cumenzament, e da sa participar activamain al svilup da la scola. Ils principiants duain retschaiver bler sustegn en il dretg mument – e quai cun impunder pauc temp.

Co? Ils principiants nizzegian las offertas tenor basegn. L'inspecturat chantunal da scola coordinescha las offertas. Particularitads regiunalas e linguisticas vegnan resguardadas. In barat d'experiencias tranter ils offeriders participads che ha lieu mintga dus onns, segirescha il funcziunament pratic.

Questa broschura desista d'artigels dubels e da stritgs diagonals per omaduas schlattainas (p.ex. il/la mentur/-a) per facilitar uschia la lectura ed applitgescha consequentamain mo la furma masculina. La furma feminina è natiralmain adina inclusa.

Introducziun al plaz da lavur

Finamira La direcziun da la scola introducescha ils principiants en lur team, a lur plaz da lavur ed a las cundiziuns da lavur. Nua ch'i na dat betg ina direcziun da scola surprenda il president dal cussegl da scola questa incumbensa.

Principis Stgaffir confidenza; mussar als principiants, che la direcziun da scola ha chapientscha per lur situaziun e ch'ella la prenda serius; dar da sentir als principiants dad esser bainvegnids en il team davent da l'entschatta e che dumondas specificas vegnan scleridas pass per pass.

Decurs

- 1 Entschatta da scola: preschentaziun en il team (persunas d'instrucziun, pedel, terapeuts e.u.v.)
- 2 Guid atras la chasa da scola: declerar tut quai ch'ins sto savair a l'entschatta davart ils indrizz e l'equipament
- 3 Discurs davart las cundiziuns da rom da la scola e dals puncts essenzials da l'instrucziun
- 4 En cass ch'ils principiants han basegn: discurs davart lur contract d'engaschament e davart las cundiziuns da lavur. Infurmaziun immediata e renviament ad ulteriuras funtaunas d'infurmaziun
- 5 Surdada dals documents en scrit; renviament a la website da la scola
- 6 Infurmar tge collegas che vegnan en dumonda sco menturs
- 7 Infurmaziun davart il fatg ch'il feedback da l'introducziun en la piazza vegn a far part da l'emprim discurs cun il collavuratur

«Jau era uschè malsegir, dentant suenter il cordial bainvegni e l'introducziun professiunala gievi gia meglier.» (principiant)

Direcziun dal **persunal**

Finamira Ils principiants èn abels d'ademplir a moda professiunala lur incumbensa en tut sias fassettas. Els s'integreschan en il team e cumenzan d'al crear vinavant.

Principis Mussar interess per il process da svilup personal ch'ils principiants transcurran; ils principiants sa laschan stimular da transformar pretensiuns envers las personas d'instrucziun en activitads dal mintgadi; formular cleras spetgas.

Decurs

- 1 Direcziun dal personal segund las directivas chantunalas davart las direcziuns da scola
- 2 La direcziun da scola sustegn ils principiants en lur svilup
- 3 Da temp en temp, durant las pausas ed a l'ur da l'instrucziun, organisar barats collegials, p.ex. davart:
 - las concepziuns persunalas d'ina buna scola/instrucziun
 - l'integraziun en discussiuns professiunalas actualas
 - il basegn da sustegn individual
 - difficultads cun l'execuziun da la professiun, sco p.ex. disciplina e.u.v.
 - il sa sentir general en il team
- 4 En cass da basegn dals principiants: discours davart lur contract d'engaschament e las cundiziuns da lavur; infurmaziun immediata e renviament ad ulteriuras funtaunas d'infurmaziun

«Principiants èn per mai ils avra- portas per il svilup da l'instrucziun en mia scola.» (manader da scola)

Menturat

Finamira Per la fasa d'entrada en la professiun elegian ils principiants in mentor, ch'als sustegna da dumagnar las sfidas professiunalas e persunalas dal mintgadi scolastic. Els sviluppeschan cun success in cumportament professiunal reflectà.

Principis S'orientar als basegns individuals dals principiants; sustegn simpel, collegial, situativ e nunbirocratic; barat professiunal tranter collegas equals.

Profil dal mentor

- instruescha almain dapi trais onns en la scola; bun access als collegas
- lascha sa sviluppar ina relaziun a basa cun dretgs equals
- indemnizaziun en furma d'ina pauschala

Decurs

- 1 Trametter la cuvegna da menturat a l'inspecturat regiunal enfin la fin da las vacanzas d'atun
- 2 Infurmaziun/scleriment davart la planisaziun e la realisaziun da l'instrucziun, meds d'instrucziun, materia/documents/materialias, giudicament dals scolars, concepziun da la lavur da geniturs e.u.v.
- 3 Baratar material d'instrucziun
- 4 Discutar tge ch'è ì bain e tge ch'è ì mal
- 5 Almain ina ospitaziun vicendaivla è obligatoria
- 6 Protocol d'activitads (naginas infurmaziuns confidenzialas)

«I dat bain muments, nua ch'jau pens, che jau na dumognia betg quai. Lura èsi impurtant da pudair sediscussiunar svelt.»
(principianta)

Introducziun en la professiun

OFFERIDER

CHANTUNAL

Scola auta da pedagogia Cuir

REGIONAL

Servetsch psicologic da scola

Inspecturat da scola

LOCAL

Direcziun da la scola

Menturat

un per persunas d'instrucziun

OFFERTAS DA SUSTEGN

Offertas da perfecziunament per principiants

Occurenza da **partenza**

Cussegliaziun individuala
concernent uffant e classa

Cussegliaziun da l'instrucziun

Introducziun al **plaz**
da lavur

Direcziun dal **persunal**

Sustegn situativ en il **mintgadi** d'instrucziun e da la scola

Occurenza da partenza

per novas persunas d'instrucziun

Finamiras Ils principiants èn infurmads davart las offertas da sustegn a nivel regional e chantunal ed enconuschan persunalmain ils col-lavuradors dal servetsch psicologic da scola e da l'inspecturat da scola, ils quals èn responsabels per els.

Principis L'inscunter d'introducziun è concepì a moda interactiva. Il servetsch psicologic da scola e l'inspecturat da scola restrenschan lur preschentaziun a las infurmaziuns las pli impurtantas e renvieschan a las infurmaziuns detagliadas en la broschura sco era a la website. Ils participants intervegnan en workshops orientads als basegns, cun tge sustegn els pon quintar.

Decurs

- 1 Emprender d'enconuscher in l'auter a moda persunala
- 2 Preschentaziuns alternantas davart l'organisaziun e las offertas dal servetsch psicologic da scola e l'inspecturat da scola
- 3 Lavuratori a basa da temas che vegnan elegids dals participants
- 4 Arcun da temas

«Per il mument n'hai jau betg difficultads, jau sun dentant cuntent d'enconuscher las persunas a las qualas jau poss ma drizzar sch'i capita ina giada insatge.» (principiant)

sitzen
... in der
...
... in der Gärten
...
...
...
...

Cussegliaziun da l'instrucziun

Finamira Ils principiants obtegnan in resun professional e fundà davart lur instrucziun. L'inspecturat da scola identifitgescha ad uras deficits pussaivels en l'instrucziun e po promover e cussegljar ils principiants.

Princips Almain duas visitas nunannunziadas da l'instrucziun durant l'emprim onn d'instrucziun; discours da resun suenter mintga visita; sch'i fa basegn definir mesiras prioritaras d'optimaziun.

Decurs

- 1 Visitas da l'instrucziun entras l'inspectur: 1. visita tranter avust ed october, 2. visita tranter december e schaner, ev. 3. visita tranter mars ed avril
- 2 Decurs d'ina visita: observaziun ina fin duas lecziuns, discours da resun da 45 minutas
- 3 Resun fundà davart l'instrucziun, p.ex. davart: direcziun da la classa, clima d'instrucziun, motivaziun, structuradas/evidenza, finamiras/cuntegns, orientaziun a las cumpetenzas, orientaziun als scolars, activaziun cognitiva, metodos/furmas socialas, exercitar/consolidar/valitar, pratica cun eterogenitad
- 4 Discussiun da dumondas personalas
- 5 Ulteriuras visitas tenor basegn ni sin gjavisch dal principiant

«La persuna d'instrucziun stat en il center da l'instrucziun. La cussegliaziun da l'instrucziun la duai rinforzar en ses agir.» (inspectura)

Cussegliazion individuala concernent uffant e classa

Finamira Ils principiants pon sa barattar cun il psicolog da scola responsabel davart dumondas pedagogicas e psicologicas specificas concernent singuls uffants, sco era concernent dinamicas specialas da classa (p.ex. mudregiar). Qua poi sa tractar da cas concrets u dumondas generalas u preventivas. Uschia emprendan ils principiants d'enconuscher furmas cumprovadas da collavurar e da schliar problems.

Principis Offerta tenor dumonda/tematica en il setting singul e tenor il princip da clamar.

Decurs

- 1 Analisa communabla da la situaziun concreta e dals giavischs
- 2 Elavurar vias a soluziuns pussaivlas
- 3 Planisar pass concrets a la soluziun ed exercitar, sch'i fa da basegn, approfondar e.u.v.
- 4 Examinar ils pass a la soluziun areguard l'effect giavischè
- 5 Eventualmain iniziar ulteriurs pass, sa cunvegner davart u concluder midadas dal proceder

«I po esser difficil d'accompagnar in uffant en ses svilup, sche bler va auter che spetgà. Lura èsi meglier da sa discurrer avant che far decisiuns.»
(psicolog da scola)

Offerta da perfecziunament per principiants

Finamira Ils principiants pon fortifigar lur professionalitad en offertas da perfecziunament da la scola auta da pedagogia dal Grischun ensemen cun specialists da la pedagogia e cun collegas da lavur. Els pon reflectar lur experientschas e sviluppar soluziuns per lur dumondas.

Principis Las offertas per ils principiants èn repartidas intenziadamain sur l'entir onn da scola e tractan dumondas che fatschentan ils principiants, sco l'experientscha mussa, al cumenzament da lur professiun. Ils participants contribueschan lur experientschas e lur dumondas specificas en ils curs e discutan questas ensemen cun specialists cun experientscha.

Concepziun da las offertas da perfecziunament

- Ils curs han lieu, tut tenor il tema, chantunal u regional
- La participaziun ad almain in curs è obligatorica
- L'offerta dals curs u las materialias dals curs èn en las trais linguas chantunals
- Ils cuntegns da las offertas èn repartids sco suonda sur l'onn:
 - La stad avant l'entrada en uffizi: Planisar communablamain l'onn da scola
 - L'avust: Mia emprima saira da geniturs
 - L'october: Direcziun da la classa e vegnir a riva cun situaziuns difficilas
 - Il november: Manar discurs da geniturs
 - Il schaner: Planisar communablamain il segund semester
 - La stad suenter l'emprim onn d'instrucziun: Focussar l'instrucziun e profiter da las experientschas
- Igl è era pussaivel da frequentar singuls curs tenor cunvegnientscha en il segund onn da servetsch.

Impressum

Publitgà da l'Uffizi per la scola populara ed il sport dal Grischun, 2019

Fotos: Ralph Feiner

Cumposiziun: Spescha Visual Design, Ramun Spescha